

## KADIN İSTİHDAMI, BÜYÜME VE KALKINMA

Hafta içinde 8 Mart salı günü Dünya Kadınlar Günü kutlandı. Buradan hareketle ülkemiz kadınlarının şiddet, cinsiyet ayrımcılığı gibi temel sorunları yanında kadınlarımızı üretim sürecine dahil etme konusundaki yetersizliklerimizin büyüme ve kalkınmamıza ne denli olumsuz etkisi olduğu hususlarını vurgulamak gerektiğine inandığımızdan bu haftaki yazımızı bu konuya ayırmak istedik. Günümüz modern toplumunda sadece gelişmekte olan değil gelişmiş toplumlarda bile kadın-erkek arasında eşitsizlikler mevcut. İşgücü piyasalarına girmelerinde, girdiklerinde hak ettikleri ücretleri almalarında, üst düzey yöneticiliklere yükselmelerinde, parlamento temsilciliklerinde ayrımcılığa uğramaktadırlar. S<sup>∞</sup>P 500 şirketteki genel müdürlerin yüzde 6'sından daha azını kadınlar oluşturuyor. Dünya genelinde işlerin yüzde 66'sını, gıda üretiminin yüzde 50'sini kadınların gerçekleştirmesine rağmen gelirin ancak yüzde 10'unu alıyorlar. Gayrimenkullerin ise sadece yüzde 1'ine sahipler. Erkeklerin yüzde 83'ünün banka hesabı varken kadınlarımızda bu oran yüzde 54. Eşitsizlik bu denli yüksek (8 Mart 2022 Hürriyet) TÜİK verilerine göre nüfusumuzun yaklaşık yarısı kadın. Kadınlarımızın işgücüne katılımı yüzde 34.2. Neredeyse erkeklerin yarısına yakın. Bu nedenle işgücüne katılım oranı düşüyor. Erkek nüfusumuzun üçte ikisinden fazlasını istihdam piyasasına kattığımız halde kadınlarımızın sadece üçte birinden biraz fazlasını çalışma piyasasına dahil edebiliyoruz. Son işsizlik rakamlarına göre her yüz kadından sadece 17'si kayıtlı ve tam zamanlı istihdamda, gençlerde geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 41.4 iken genç kadınlarda geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 51'i aştı (disk.org.tr) Bu nedenle büyümemiz istenilen seviyede sürdürülebilirliğini sağlayamıyor. Yapılan araştırmalarda toplumumuzun yüzde ellibeşi kadınlara eşit davranılmadığı görüşünde. Yeterli yasaların mevcut olmadığını düşünenlerin oranı ise yüzde 69. Cumhuriyetin 100. yılına doğru kadınlarımızın ekonomik hayata katılımı arttı. Ancak Dünya Bankasının "Kadınlar, İş Hayatı ve Hukuk 2021" raporuna göre evlilik, emekli maaşları, iş gücü piyasasına giriş, eşit işe eşit maaş ve doğum izni gibi alanlarda hala oldukça fazla problemleri mevcut.

Gelişmekte olan ülkeler içinde işgücüne katılma oranımız Hindistan, Arjantin, Mısır ve Yunanistan'dan sonra yer alıyor. Gelişmiş ülkelerde ise işgücüne katılım oranı yüzde 62- yüzde 79 arasında seyrediyor. Kadınlarımızın işgücüne katılım oranı en son yüzde 34.2 ye kadar yükselmişken OECD ülkeleri ortalaması yüzde 51'lerde. Bu farkı kapatmadığımız sürece hem büyümeyi hem de kalkınmayı istenilen seviyeye getirmemiz mümkün değil. Yine TÜİK istatistiklerine göre işgücüne katılım oranı kadınlarımızın eğitim durumuna göre yükseliyor. Okur-yazar olmayanlarda yüzde 12,4. Lise mezunlarında yüzde 29.9 iken yüksek öğretim mezunu kadınlarımızda yüzde 65.6'ya kadar yükseliyor. Kadınlarımızı daha çok eğitmemiz gerekiyor. Eğitilmiş kadınların oranı yükseldikçe büyüme ve kalkınma kriterlerindeki açıklarımızı daha hızlı kapatacağız. İstihdam yaratan büyüme bu açıdan çok önemli. Katma değer yaratan, yüksek teknoloji alanlara yatırım hem istihdamı, hem büyümeyi birlikte sürdürülebilir kılacak.

Üretim faktörleri arasında önemli bir yer işgal eden iş gücünü (emeği) nitelikli beşeri sermaye haline getirmeliyiz. Ancak bu takdirde ülkemizin refah seviyesini arttırabilir, uluslararası rekabet edebilirliği sağlayabiliriz. Kadınlarımıza eşit eğitim ve iş imkânı sunan, sosyal güvenceleri bulunmadığı kayıt dışı ekonomi alanını azaltmalı, mesleki eğitime ve kadın girişimciliğinin teşvike ağırlık verilen politikalar üretmeliyiz. Biliyoruz ki sadece salt büyüme de önemli değildir. Kalkınma kavramının içeriğini dolduran sağlık, eğitim, bilim ve kültür gibi alanlarda bütünüyle gelişme sağlamak üzere cinsiyet ayrımı yapmadan yurttaşlarımıza eşit eğitim-istihdam fırsatı yaratmalıyız. Ülkemizdeki 203 üniversitede sadece 18 kadın rektör var. Bu üniversitelerdeki profesörlerin üçte biri, tüm öğretim elemanlarının yüzde 45.6'sı kadın. Türkiye'nin yeniden toparlanma sürecini oluşturabilmesi için kadınlarımızı daha çok eğitip ve daha yoğun bir şekilde iş gücü piyasalarına çekmeliyiz. Yazımızı kurucumuz Mustafa Kemal Atatürk'ün iki sözü ile bitirelim.

"Bir toplum, erkek ve kadın denilen iki cins insandan meydana gelir. Mümkün müdür ki, toplumun yarısı zincirlerle bağlı kaldıkça, diğer kısmı göklere yükselsin"

"Toplumumuzun uğradığı başarısızlıkların sebebi, kadınlarımıza karşı ihmal ve kusurdur."